

Kirken underviser

1 – 2000
Maj

INTERVIEW MED HANNE-VIBEKE HOLST

INDLEVELSE I ØJENHØJDE

DRAMAPÆDAGOGIK: SYNDEFALDET

MICHAEL JACKSON

Indhold

INTERVIEW MED HANNE- VIBEKE HOLST 3

I ØJENHØJDE 10

AF SOGNEMEDHJÆLPER HELLE KRYGER OG
SOGNEPRÆSTE BENTE VIUF (BILL).

BEGYND MED ADAM OG EVA! 13

AF SOGNEPRÆST DORTE R. SØRENSEN

MICHAEL JACKSON 18

AF KRISTIAN BROGAARD

FORSIDE BIRGER HOLMGAARD JOHANSEN,
THORSAGER

TEGNINGER: MARIANNE JESPERSEN, RØNDE

LEDER TIL "KIRKEN UNDERVISER".

Vort tidsskrift er under forandring. I sidste nummer omtalte vi de nye tanker, vi har gjort os i redaktionen om bladets indhold og udformning. Den første smagsprøve får vore læsere med dette nummer.

Ændringen af bladets titel fra "Kirkens Undervisning" til "Kirken underviser" falder straks én i øjnene. To navneord bliver til et navneord og et udsagnsord, en sætning. Det er ganske vist en lille forandring, men den er vigtig. For den understreger handling og bevægelse. Den åbner op og peger fremad. Derved beskriver allerede bladets nye navn ganske godt den retning, vi ønsker at gå.

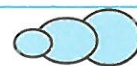
Bladets lay-out er en anden vigtig brik i forsøget på at gøre det mere læsevenligt. Et fyldigere billedmateriale og en luftigere tekstopsætning skulle gerne være en hjælp hertil. Endnu er vi på forsøgsstadiet, og der kan meget vel ske ændringer i de næste numre affødt af redaktionens egne vurderinger samt af de kommentarer, vi måtte få fra vore læsere.

Og nu til dette nummers tema, som er "Konfirmation". Det er ikke revolutionerende nyt at tage fat på den kirkelige handling og de unge mennesker, som det angår – det ved vi godt. Men vi fandt det trygt at prøve det nye koncept af på et emne, vi var fortrolige med. Bladet rummer en artikel i form af et E-mail interview, som sognepræst Lars Højland har lavet med forfatter Hanne Vibeke Holst, om unges religiøsitet – om hvad de har med i rygsækken af åndelig bagage. Dertil kommer der nogle spændende bud på, hvordan man kan drive konfirmandunder-

visning i dag. Nogle forslag fra Bente Viuf og Helle Kryger, og ét fra sognepræst Dorthe Sørensen, Skanderborg. Den sidste artikel er Kristian Brogaards analyse af det amerikanske idol Michael Jackson.

Vi håber, at de kommende numre også indholdsmæssigt endnu bedre må pege på den fornyelse, vi stræber efter.

Dette nummers redaktion
Lars Højland
Mariane Sloth

“Hvad synes I om min konfirmand-undervisning?” Tænk hvis man kunne spørge konfirmanderne selv, og få et brugbart svar! Men konfirmandernes livsindsigt er oftest så uformuleret, at de ikke formår at give et konstruktivt svar. Vi har bedt forfatteren Hanne-Vibeke Holst sætte sig i konfirmandernes sted, og resultatet blev dette `e-mail-interview.”

Interview med Hanne-Vibeke Holst

Spørgsmål 1:

Kære Hanne-Vibeke. Vi skal jo begynde et sted. Det kunne f.eks. være med dette spørgsmål: „Betragter du konfirmander i 12-14-årsalderen som børn eller unge? Og hvor ligger forskellen for dig?

Svar:

-Tak for dit spørgsmål, som er yderst relevant eftersom man som formidler må tage udgangspunkt i sin målgruppe. Og hvis vi betragter konfirmander som målgruppe er et af kardinalproblemerne for mig a se netop, at det kun er ganske få af dem, der overhovedet er modne og voksne nok til at modtage egentlig konfirmandundervisning i gammeldags forstand. Ja, hvis jeg skal være skarp vil jeg faktisk mene, at konfirmationen ligger alt for tidligt, fordi det på samme måde kun er et fåtal, der overhovedet kan forholde sig til det at tro for ikke at sige at skulle „bekræfte dåben“. I gamle dage skulle man jo pinedød

være voksen, når man var fjorten, fordi man ikke havde råd til at gå og føde på store børn, men tværtimod havde brug for deres arbejdskraft. Så konfirmationen og hele ritualer med at „gå over i de voksnes rækker“ var jo i høj grad pragmatisk funderet. Samtidig var der jo et reelt indhold i den rituelle del, fordi det hermed blev forventet at man ydede som en voksen, hvilket blev betalt med modydelsen at kunne nyde som voksen. Deraf det komiske andendags-outfit, den bløde hat og cigarettene, der nu hang og dinglede i mundvigen på opløbne knægte. I vores hektiske og ungdomsfikserede tid er der omvendt ingen, der forestiller sig at man er voksen som 14-15 årig. Følgelig bliver der heller ikke stillet krav om at opføre sig som voksen og ansvarlig. Tværtimod kan man få lov til cruise rundt som teenager, indtil biologien straffer én ved at nægte reproduktion! Men det er jo ikke før i 30-40 års alderen. Til gengæld vil mange på det tidspunkt være yderst modtagelige for

"Tværtimod kan vi få lov til cruise rundt som teenager, indtil biologien straffer én ved at nægte reproduktion!"

konfirmations-undervisning, fordi man nu begynder at forholde sig til troen! Så altså efter min mening er 12-14 årige skoleelever, hverken børn eller voksne, men teenagers på forskelligt niveau af modenhed og modtagelighed. Og hvis jeg allerede her i samtalen begyndelse skal mene noget radikalt, vil jeg faktisk foreslå, at konfirmationen bliver udsat til tiende klasse. Ellers forbliver det bare det tomme, materialistiske ritual, som jeg egentlig ikke mener kirken burde lægge rum til.

Spørgsmål 2

- Konfirmation i tiende! Hvis forslaget kom fra ministeriet ville det sikkert vække stor debat. Men her og nu vil jeg gerne spørge til to andre forhold. Det er dels undervisningsformen og dels undervisningens indhold. Indholdet først: Hvis konfirmander først og fremmest er teenagere, - børn på rejse mod voksenlivet - hvad skal kirken så forsøge at putte i deres rejsekuffert? I en artikel om de unges livsrejse skrev du engang, at „den store, tunge kuffert, der skulle være den afgørende og helt

umistelige bagage har de ikke med.“ Hvad er det, de unge mangler?

Svar:

-Arhg, i virkeligheden hader jeg at svare på sådan nogle spørgsmål, fordi man jo altid kommer til at lyde gammel og bekymret. Og måske er der slet ingen grund til bekymring, måske er de unges måde at rejse let på den eneste fornuftige, når man som de, altid skal være parat til at flytte sig og være mobil, også åndeligt talt, i en verden, som er hurtigere og mere flydende end den før har været (opfattet som). Og det er så dér den tunge rejsekuffert alligevel kommer ind - fordi jeg oplever denne (ulidelige) lethed som noget, der svækker deres identitet og også gør dem mere famlende og frit i luften svævende, når de står overfor de eksistentielle valg, som de jo skal igennem, uanset hvor virtuel deres verden ser ud. Det at vi de sidste ti-tyve år har gennemlevet et værdisammenbrud, hvor der ikke længere i et land som vores er entydig enighed om, hvad der er godt og hvad der er skidt, hvad man bør og hvad man ikke bør, hvad der er ret og hvad der er pligt,

efterlader jo den enkelte unge med det store hjerte i et tomrum af ensomhed, kval og forvirring, fordi hun bliver tvunget til at opfinde den dybe tallerken forfra hver eneste gang, hun står overfor en ny krise, et nyt Stort Spørgsmål. Så jeg mener, at Kirken faktisk kan hjælpe konfirmanderne ved at diskutere nogle af disse store klodser, som man ellers forholder sig tøvende eller meget fagligt til i folkeskolen og ofte slet ikke når at diskutere i familien, hvor der forøvrigt heller ikke er nogen vedtaget autoritet til at guide de stakkels unge længere. Altså, hvad er kærlighed egentlig for noget? Hvad er venskab og trofasthed? Hvad vil det i det hele taget sige at ha' en NÆSTE? Hvordan kan De Ti Bud bruges som praktiske guidelines, færdselsregler i et nutidsliv? Hvordan håndterer man forpligtelse? Er man forpligtet overfor én, man har mødt i et chatroom på nettet? Er det godt, at man altid kan zappe videre, surfe sig ud af menneskelige forhold, når de begynder at blive besværlige? Og hvor kommer Jesus ind her? Hvad

"..jeg oplever denne (ulidelige) lethed som noget der svækker deres identitet.."

med Gudsbegrebet - kan ens Gud være et rockikon? Eller kan man i det mindste tillade sig at se David Bowie for sig, når man tænker på Gud? Er Bill Gates Gud, fordi han har revolutioneret vores tænkemåde via IT og Microsoft?

For min skyld måtte I præster gerne bruge jeres autoritet til at melde ud i sådanne personlige samtaler med de unge, så de derved oplever, at I faktisk både tager jer selv og dem alvorligt. (Hvorfor valgte du for eksempel at blive præst og ikke tandlæge?).

hej, Hanne-Vibeke

Spørgsmål 3:

Refleksionsudvidende og erfaringsnære personlige samtaler om liv, tro og eksistens! Men hvordan? Jeg tænker her på formen. Der findes naturligvis ikke een totalløsning, men jeg tvivler på at samtalens form kan holde i 30 x 2 lektioner. Så lige et par praktiske råd her på falderebet.

Du skriver, at Bill Gates og IT har revolutioneret vores tænkemåde. Jeg har to forskellige spørgsmål: 1) I hvilken retning er vores tænkemåde ændret? 2) Og hvilken undervisningsform tror du appellerer bedst til tænkemåden? Billedanalyse, abstrakt begrebsafklaring, projekt/emneundervisning, sang, foredrag

eller hvad? Tungetale måske!

Spørgsmål 4:

Jeg ved ikke, hvor langt du er nået med besvarelsen af mit sidste spørgsmål. Men jeg fik lyst til at sende dig et alternativt og mere poetisk spørgsmål. Så kan du selv vælge, hvilket du vil svare på. „Samtaler om liv og død! Det lyder meget godt. Men under hvilken form tror du, at samtalen ville fungere bedst? Måske du kunne svare ved at kommentere dette bibelcitater:

„Om jeg så taler med menneskers og engles tunger, men ikke har kærlighed, er jeg et rungende malm og en klingende bjælde.“

eller hvis du finder dette citat bedre, så bare vælg det:

„Den, der taler i tunger, opbygger sig selv, men den, der taler profetisk, opbygger menigheden.“

Svar:

Tak fordi du blev mere poetisk! Jeg synes dette (første) citat meget smukt og præcist sammenfatter, hvad jeg prøvede at sige før om præstens personlige risikovillighed i mødet med konfirmanden. For hvis ikke præsten har et personligt engagement, føler „kærlighed“ overfor de unge og er rede til at møde det unge menneske, hvor det unge menneske befinder sig, kan man godt droppe ethvert håb om at få hul igennem. Du

IT og Bill Gates har ændret vores tænkemåde.

skriver, at I kun har 30 X 2 lektioner, underforstået at det er alt for lidt til at få opbygget et eksistentielt univers i konfirmandstuen.

Men helt ærligt, det er 22, 5 timer! I denne flygtige tid er det da enormt meget at råde over! Over toogtyve timer til samtale om væsentlige temaer, der berører noget så vigtigt (og sårbart) som de unges sjæl! Hvor finder de ellers ro og plads til det i den sammenpressede folkeskole? I hele deres mobiltelefon-styrede tid, hvor de kan koge kommunikation ned til at sende SMS-beskeder fra den ene mobilix til den anden. Dette firmas slogan er jo iøvrigt at „samtale fremmer forståelsen“, hvilket jo er både sandt og simpelt. Problemet er bare, at mobiltelefoner og IT (apropos Bill Gates) i virkeligheden ikke fremmer forståelsen, men snarere fremmer forvirringen.

Dermed bevæger jeg mig også ind på at besvare i hvilken retning IT og Bill Gates har ændret vores tænkemåde.

Selvsagt er det ikke noget, man kan svare på i få sætninger, men jeg tror det er helt givet, at verdens IT-brugere (og det er jo de få, hvilket man altid må huske i disse pinligt snæversynede diskussioner om den globale landsby) har en

følelse af at være en del af et verdensomspændende netværk, at de ved siden af den reelle virkelighed også har adgang til en virtuel virkelighed, som ikke ligner noget verden før har set. Dét må få betydning for vores tankegang og

verdensanskuelse, at du f.eks. kan på nettet og „under forklædning“ og dæknavn give dig ud for en anden end du er og faktisk føre en udstrakt social virtuel tilværelse uden nogensinde at møde et levende menneske. Du kan forelske dig, flirte, ha' et sexliv, være forbruger, sur, glad, doven, sjov, racist eller religiøs fanatiker uden nogen sinde at give dig til kende.

Skræmmende og i hvertfald fundamentalt anderledes end noget vi ellers kender og har kendt til, når det gælder sameksistens. Og så er der - igen- hurtigheden, at alting kan nås, er inden for rækkevidde, at du har tilgang og

adgang til uendelige informationer, synspunkter og anskuelser, som ingen har autoritet til at sortere ud i. Hvilket bringer os tilbage til udgangspunktet - at det unge menneske, som ellers er vokset op som en del af flokken, pludselig til sin store skræk oplever, at hun står alene, når valgene skal træffes. Både når det gælder om hun skal stole på Net-daten, om hun skal møde ham, om hun skal tro på alt, hvad hun præsenteres for eller om der virkelig er forskel på skidt eller kanel. Derved står hun igen, om du vil, ligeså alene overfor Gud, som hendes oldemor gjorde. Og dér kommer du, Lars, igen ind i billedet! Min treårige vil puttes og ha' læst

"..at det unge menneske ... pludselig til sin store skræk oplever, at hun står alene, når valgene skal træffes."

højt, atter et helt basalt krav om menneskeligt nærvær og omsorg, som Bill Gates og Co. aldrig vil blive i stand til at opfylde. De kan skyde genvej til hjernen, men aldrig til det unge hjerte.

Kærlig søndagshilsen
Hanne-Vibeke

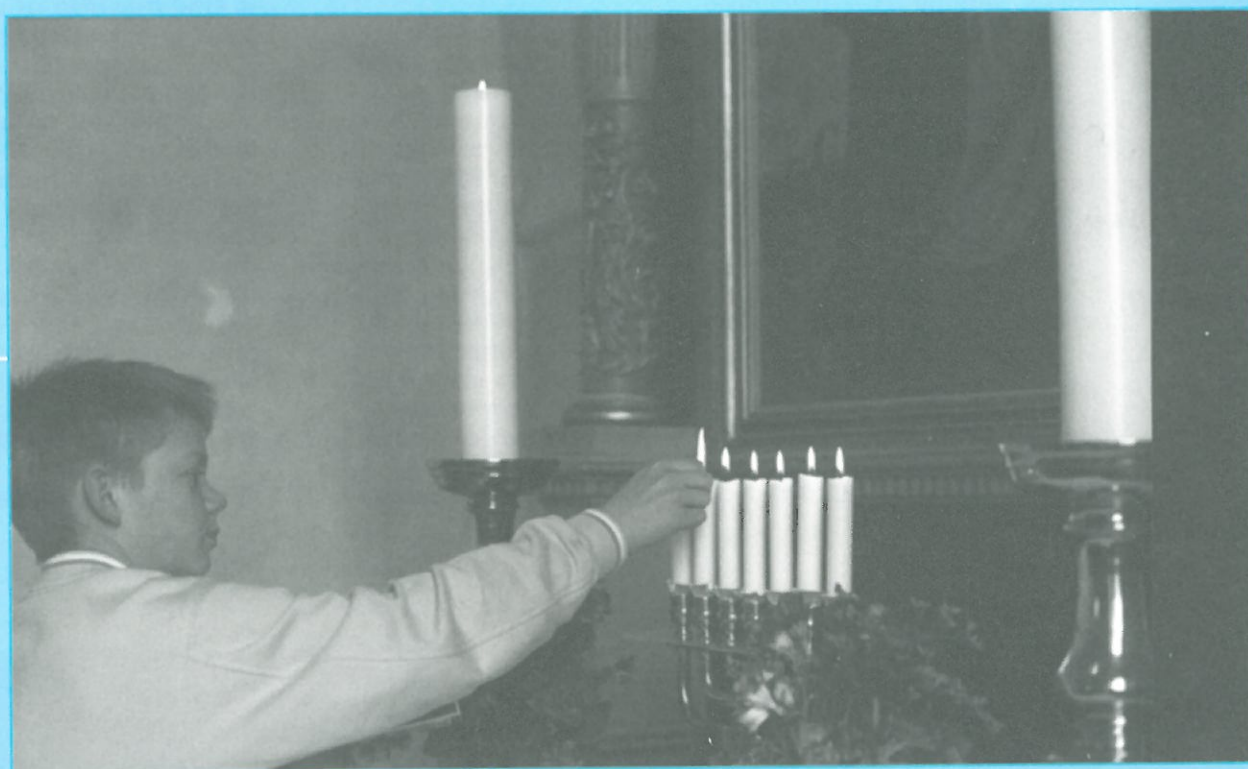
Kære Hanne-Vibeke.
Tusind tak for ordene. Ha' en god godnatputning.

Og med ligeledes kærlig
søndagshilsen
Lars Højland

"Men helt ærligt, det er 22, 5 timer! I denne flygtige tid er det da enormt meget at råde over! Over toogtyve timer til samtale om væsentlige temaer, der berører noget så vigtigt (og sårbart) som de unges sjæl! Hvor finder de ellers ro og plads til det i den sammenpressede folkeskole?"

*Min treårige vil puttes og ha'
læst højt, atter et helt basalt
krav om menneskeligt
nærvær og omsorg, som Bill
Gates og Co. aldrig vil blive i
stand til at opfylde.
De kan skyde genvej til
hjernen, men aldrig til det
unge hjerte.*

**VI HAR MEST LYST TIL, AT INDLEDE DENNE ARTIKEL MED ORDENE: "SKROT
UNDERVISNING!"
UNDERVISNING HAR NEMLIG MEST AT GØRE MED BIBRINGELSE AF VIDEN OG
DET ER IKKE DET, DER SKAL TIL. SNARERE INDLEVELSE I ØJENHØJDE.**

*Af Helle Kryger,
sognemedhjælper
og Bente Viuf,
sognepræst(bill).*

I en undervisnings-situation står der en og videregiver informationer, som tilhørerne kan vælge at lytte til eller lukke ørerne for. Kommunikationen er ofte envejs.

Det er ok hvis det handler om matematik eller tyske verber, men ikke når det har med sjæl og krop og hjerteblod at gøre. Og det har kristendom, det har konfirmationsforberedelse, hvis det skal være andet end en besværlig kgl. anordning.

Medindflydelse

Konfirmanderne er sjældent med til at sætte dagsordenen, men den

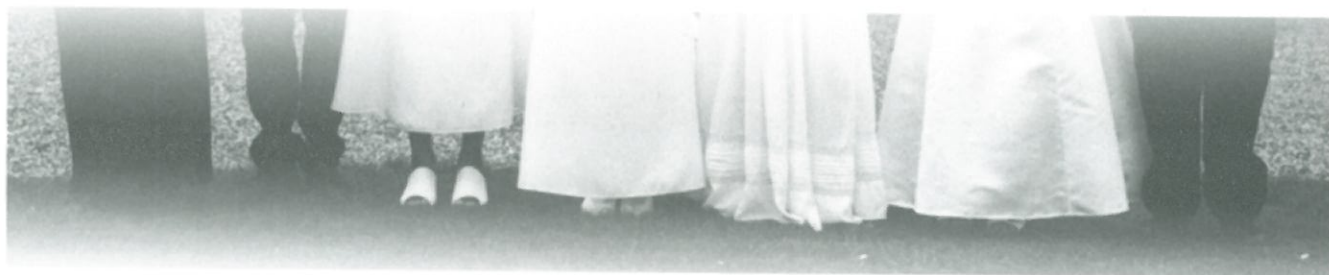
sættes alene af en "bedrevidende" underviser, og er legitimeret i dogmatiske principper frem for pædagogiske.

Hvorfor ikke lade konfirmanderne have medindflydelse på forløbet? Når de begynder har de forventninger - eller er det fordomme - om, at det nok bliver kedeligt og denne forventning går som regel fuldstændigt i opfyldelse med traditionel undervisning. Situationen er kunstig fra starten og mange undervisere er simpelthen bange for de unge mennesker og deres til tider helt åbenlyse

mangel på interesse for frelse! Så forsøger man i stedet at holde sammen på kaos ved hjælp af trusler eller sure miner. Man kan jo altid true med, at de ikke bliver konfirmeret!

Hånden på hjertet: Hvor mange indleder samværet med at sige: "Hvor er det dejligt at se jer! Hvordan har I haft det i ugens løb?" I stedet for blot at *bibringe viden* er det måske vigtigere at *gide* dem, at glæde sig med dem, at interessere sig for deres hverdagsliv, at tage dem alvorligt som de er og at kende deres "sprog".

Vi siger det fordi ingen vel

Beklageligvis ser det ofte ud til at kirken ikke blot lider af berøringsangst men også af samarbejdsangst.

bliver kristne af bare at høre om noget der skete for 2000 år siden, men først når det kristne budskab relateres til konfirmandernes eget liv får det betydning og mening. Og når de møder mennesker i kirkelig sammenhæng, der kan lide dem og gerne vil dem! "Kys og kram dem" siger vi, og selv om det er for sjov, så er der en snert af alvor i det. Mange unge er nemlig langt fra vant til voksne, der orker dem.

For meget om Gud

Vi deltog for nylig i et andet sogns konfirmand-lejr og spurgte de unge, hvad de mente om undervisningen. Svaret var: "Der er for meget om Gud!" Ja, for hvis Gud flagrer i luften uden at være relateret til dem selv via emner som fristelse, skyld og ansvar, tro og håb, så bliver det hurtigt

for meget. Man kan ikke lære at Gud elsker en, bare fordi præsten siger det, men kun ved at *det liv man selv lever* bliver draget ind. Det er der slaget står.

Når skyld, fristelse og nåde kædes sammen med de unges hverdag af mobning, usikkerhed, brudte familiemønstre, druk, vold og flossede fremtidsforventninger, kan kristendom blive andet end en halvvejs ligegyldig parentes i deres tilværelse. Også fordi de undervejs i forberedelsen mødte nogle voksne, der kom dem i møde på deres egne præmisser.

Ny form

Da vi nu hævder, at *samvær* med de unge er så vigtigt, må de nuværende totimers forløb glide ud og erstattes af længerevarende forløb.

Fem-dages lejre er klart at foretrække, men det kunne også være week-ends og temadage. Mange har

allerede nu sådanne lejre, men ofte er det den traditionelle undervisningsform (oppefra og ned) der følger med og blot anbringes i andre rammer. Det er ikke helt nok. Man må turde vove en helt anderledes tilgang, der på ingen måde ligner skole, men er musisk, dramatisk og kropslig.

Hos os arbejder vi helt konkret med et fem-dages lejrprojekt, der omfatter ca. 40 konfirmander, og som opbygges på følgende måde:

Hver dag har sit tema. De valgt temaer er:

- 1) Liv og død.
 - 2) Guds billeder.
 - 3) Ensomhed og fællesskab.
 - 4) Anderledes.
 - 5) Fremmed.
- Dagen tænkes inddelt på følgende måde:

Morgenandagt.

Formiddag: bibelrelateret gennemgang af dagens tema.

Eftermiddag: Kreativ gennemgang af dagens tema samt gæster udefra.
Aften: underholdning med

indhold sluttende med aftenandagt.

Hvad angår gæster udefra havde vi tænkt bedemand og hospitalspræst til tema 1), jødisk rabbiner og muslim til tema 2), SSP-konsulent, politibetjent og fængselspræst til tema 3), handicappet, bøsse og sindslidende til tema 4). Flygtninge og anden-generationsindvandrere samt repræsentant fra Tværkulturelt Center til tema 5)

Lejren slutter med fest sammen med flygtninge/indvandrere og vi spiser fremmed mad.

Tanken er selvfølgelig at kæde hverdag, lokal-samfund og etiske problematikker sammen med kirkens forkyndelse, så de unge kan forstå, at det at være kristen er at have en livsholdning, der bunder i næstekærlighed. Vel at mærke næstekærlighed som andet og mere end et pænt begreb. Ja, som konfirmandernes personlige ansvar.

Tanken er desuden, at konfirmanderne selv er aktivt med hele tiden og

"Hvor mange indleder samværet med at sige: "Hvor er det dejligt at se jer!"

har medansvar for at forløbene lykkes.

Vanskeligheder

Nogle vil med det samme komme med indvendinger og råbe op om manglende ressourcer både hvad angår økonomi og personale. Det kan de have ret i.

Men meget kunne klares ved *samarbejde*.

Beklageligvis ser det ofte ud til at kirken ikke blot lider af berøringsangst men også af samarbejdsangst. Hvorfor sidder præster rundt omkring og fedter med hver sit og bliver fortvivlede? Hvorfor ikke samarbejde med nabosogne og evt. "leje" en sognemedhjælper eller andre medarbejdere, der har god føling med ungdomsarbejde.

Stiftsvis eller provstivis skulle man måske påtænke at opbygge et **lejr-team**, der kunne hjælpe præsterne med tilrettelæggelse og

gennemførelse af en anderledes konfirmationsforberedelse.

Moderne forberedelse må ske i *øjnehøjde* med de

unge, ellers giver den ingen virkelig mening for dem her i år 2000. Det handler egentligt mest om at turde.

UNITAS

FORLAG

UNITAS FORLAG
Valby Langgade 19
DK - 2500 Valby

Tlf. +45 3616 6481
Fax +45 3616 0818
Giro 211 2566
www.unitas.dk
forlag@unitas.dk

Det tror vi på!

128,- kr.

Det tror vi på! er en fagbog for børn om 8 af verdens mest udbredte religioner. 8 børn giver en grundig introduktion til deres egen religion. De fortæller om religionens historie, tro, ritualer, fester og helligedage og dermed kan børnene selv opdage ligheder og forskelle mellem religionerne. De 8 religioner illustreres også gennem tegninger og fotos.

Bogen er oplagt til brug i kristendomsundervisningen.

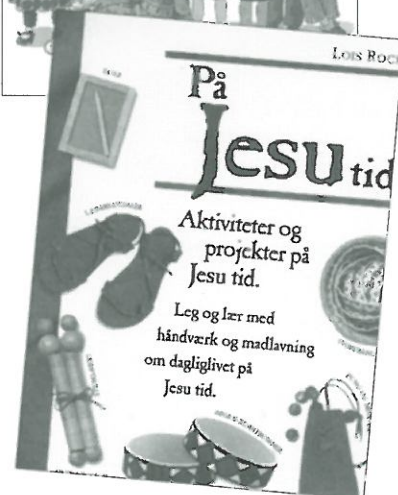
På Jesu tid

148,- kr.

Hvorfor ikke kristendomsundervisning og kreative fag i en og samme time? Her en muligheden...

20 håndværks- og madlavningsaktiviteter giver børnene chancen for selv at opleve, hvordan livet var på Jesu tid i Palæstina. Til hver aktivitet knytter sig en fortælling fra Jesu liv.

Gennem aktiviteterne får børnene mulighed for at være en del af hverdagen, som den var for 2000 år siden. En hverdag, der var fyldt med masser af gøremål, med travle mennesker og med den fortællende prædikant, der havde den livlige accent nordfra - ham de kaldte Jesus.

BEGYND MED ADAM OG EVA!

ET DRAMAPÆDAGOGISK ARBEJDE MED SYNDEFALDET 1.MOS 3

*Af Sognepræst Dorte R.
Sørensen*

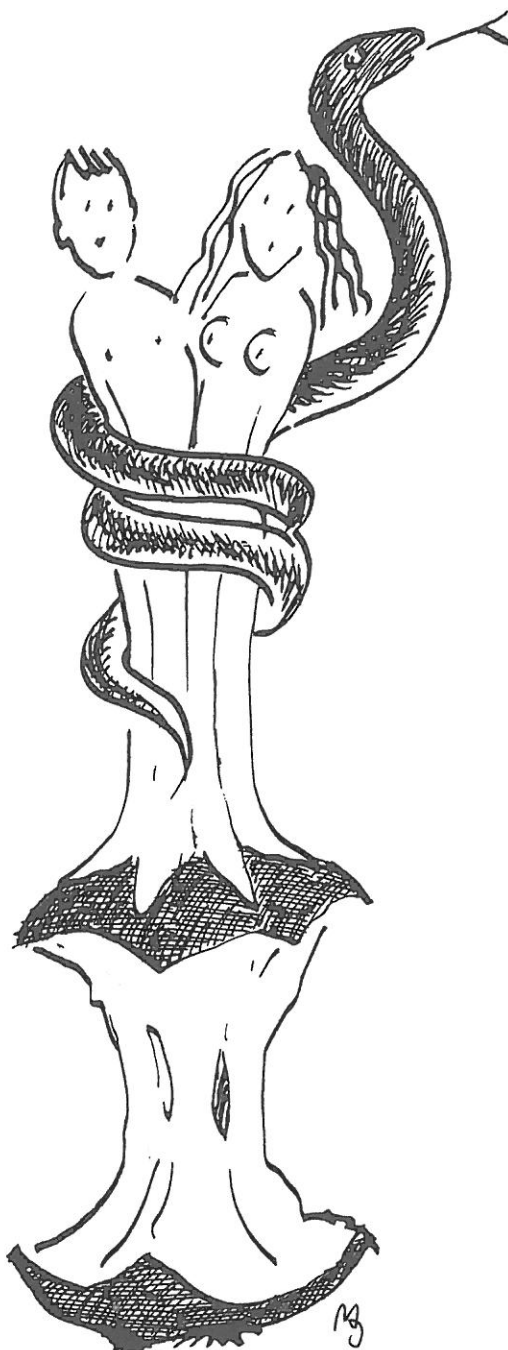
I kirkens undervisning må arbejdet med bibelens fortællinger have en høj prioritet. Men hvilke fortællinger skal vælges og hvilke kan man springe over?

Det er min erfaring, at fortællingerne om skabelsen og syndefaldet er nødvendige. Hvis ikke der er et indgående kendskab til bibelens første fortællinger, hvor hele det bibelske univers og menneskesyn skitseres, vil der heller ikke være baggrund for at forstå bibelens øvrige fortællinger, som sætter ord på menneskers situation udenfor Paradis og forkynnder Guds gen-opretning af skaberværket. Derfor opfordringen: begynd med Adam og Eva - hver gang!

Det foreslåede undervisningsforløb er lagt til rette for konfirmander, der undervises i to lektioner om ugen, men det kan med fordel bruges en dag, hvor man har længere tid til sin rådighed. Forløbet kan også med små ændringer gennemføres med voksne. Det forudsættes, at man først har arbejdet med skabelsen.

1. Syndefaldsmyten læses op (1. Mos 3,1-24).

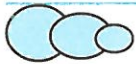
Vis lysbilleder med syndefaldet som motiv. Religionspædagogisk Center udgiver forhåbentlig snart

en egnet diasserie. Jeg har min egen sammenstykkede serie med dias af syndefalds-fremstillinger købt her og der, det har andre måske også. Ellers må man se på billeder fra bøger, som lånes på biblioteket. Meningen er at lægge op til en snak med konfirmanderne om, hvem der fristede hvem, hvem slangen er, hvorfor der er rovdyr på billederne, hvad Eva og Adam udtrykker med deres ansigter og kroppe...

Konfirmanderne kan selv fortælle, hvad de ser. Det giver et godt overblik over myten og dens betydningspotentiale at tale om den ud fra forskellige billeder. Det er vigtigt i denne samtale, at skønne på alle iagttagelser. Det gode ved at tale sammen ud fra billeder er, at konfirmanderne kan være med på mange forskellige abstraktionsniveauer, alt efter deres udvikling og erfaringer. Måske har de ikke meget at sige om det første billede. Når de ser det næste, opdager de forskellene, og så er der noget at bemærke. Det sidste billede kan der erfaringsmæssigt tales mest om, fordi man nu er opmærksom på, at intet er tilfældigt eller selvfølgelig. Enhver detalje røber en tolkning af syndefaldet.

Del konfirmanderne i grupper med 3 i hver. Lad dem arbejde

"Forløbet kan også med små ændringer gennemføres med voksne."

med første del af myten (3,1-7) som udleveres på kopiark ud fra følgende spørgsmål:

- Hvad vil det sige, at slangen er det „snedigste“ dyr?
- Hvad gør slangen ved Eva? Hvordan?
- Hvorfor spiser Eva?
- Hvorfor spiser Adam?
- Hvorfor dækker de sig til?

Inddel teksten i begyndelse / højdepunkt / afslutning

Lav et lille skuespil med denne scene. Brug en trappestige som træ og et rødt ark papir, som krølles sammen og bliver en frugt. Brug helst ingen replikker. Brug kroppen i stedet for munden til at fortælle historien. Borde og stole skubbes nu ud til væggen eller bæres ud.

I arbejdet med at lave skuespil, kan der opstå forskellige konflikter i grupperne. Måske vil alle have samme rolle, eller de har forskellige idéer til iscenesættelsen og kan ikke blive enige. I princippet giver rollerne sig selv: Eva, Adam og Slangen. Men en af rollerne kan udelades - det bliver stykket ikke mindre interessant af. Hvis en gruppe ikke vil spille skuespil, kan stykket læses op med betoning, og gruppen kan redegøre mundtligt for,

hvor de mener højdepunktet i historien er.

En gruppe kan måske ikke tage opgaven alvorligt. Det er da en udfordring at overbevise gruppen om, at det er en historie, som de største kunstnere i verden har arbejdet med og at de nu har deres livs chance for at føje en original tolkning til på deres måde. I det hele taget skal man ikke lade sig afskrække af eventuelle konflikter i forbindelse med drama-pædagogik.

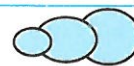
Tvært imod kan konfliktløsning være en god lejlighed til at lade det evangelium, som skal forkyndes, blive konkret virkelighed i timen. Da grupperne arbejder selvstændigt, får underviseren tid til at tage sig af eventuelle konflikter eller problemer i én gruppe, uden at det ødelægger undervisningen for de andre imens.

Når de små optrin er færdige, vises de for resten af holdet. Tilskuerne skal nu gætte, hvad gruppen har valgt at vise som højdepunktet i denne del af historien. Det kan være fristelsesscenen, spisningen eller opdagelsen af, at de er nøgne. Det er vigtigt at give sig tid til at tale om

"Enhver detalje røber en tolkning af syndefaldet."

hvert skuespil. Ikke ved at rose eller rise, men ved at sige, hvad man har set og evt. spørge om det, der blev

“Konfliktløsning kan være en god lejlighed til at lade det evangelium, som skal forkyndes, blive konkret virkelighed i timen”

uklart. På den måde tager man hinanden alvorligt, og det er mere værd end overfladisk ris og ros. Selvfølgelig skal skuespillene sættes i gang af underviseren, og der skal klappes efter hvert stykke. Formaliteterne er vigtige. Det giver gejst, at det ligner rigtigt skuespil.

2.

Jørgen Michaelsens kirkeviser: „Adam var i Paradis“ synges på melodien „Anna var i Anders kær“. (Jørgen Michaelsen: „64 bibelske viser“, Dansk Kirkemusiker Forenings Forlag 1990)
Visen genfortæller på en sjov og

aktualiseret måde syndefaldsmyten.

Der arbejdes nu med 2. del af syndefaldsfortællingen (Gen 3,8-13) Teksten udleveres som kopiark. Konfirmanderne læser selv versene og prøver individuelt at give denne del af fortællingen en overskrift, som kun må bestå af ét ord. Opgaven er altså at finde et ord, som rammer indholdet i denne del af fortællingen.

Bordene skubbes til side. Der varmes op til „statue-drama“. Der var ikke tid til at varme op før det første arbejde med dramatisering, men det er der denne gang, og så skal muligheden udnyttes, fordi det gør det lettere for konfirmanderne at lave de efterfølgende opgaver. Sæt meditatív musik på - gerne fra Phoenix forlag. Bed konfirmanderne om at tage deres sko af. Har I et godt forhold til hinanden, er det uden problemer - er konfirmanderne utrygge, er det nok bedst at lade dem beholde skoene på, hvis de helst vil det.

Opvarmning kan gøres på mange måder. Enklest er det at gå rundt imellem hinanden, skiftevis med lange og korte skridt, hurtigt eller langsomt, på tå, på hæl, sidelæns, baglæns, hoppende osv... Derefter står man stille, strækker sig godt igennem, planter fødderne godt i gulvet med god afstand mellem fødderne og forestiller sig, at man er en sø-plante, der svajer i vandet. Fødderne må ikke flytte sig, men arme, hoved, mave, lår osv. svajer fra side til side. Prøv at lukke øjnene og forsøg at holde balancen, mens I svajer med glidende bevægelser.

Vær statuer. Gå rundt imellem hinanden og vær f.eks. følgende personer: en linedanserinde, en abe, en der er bange, en der har vundet i Lotto, en der er vred... Øvelsen styres på den måde, at underviseren først nævner en figur, derpå klappes alle i gang og man går rundt mellem hinanden, mens man spiller den nævnte figur. Når underviseren klapper igen, stivner alle i deres figur og bliver en statue. En ny figur

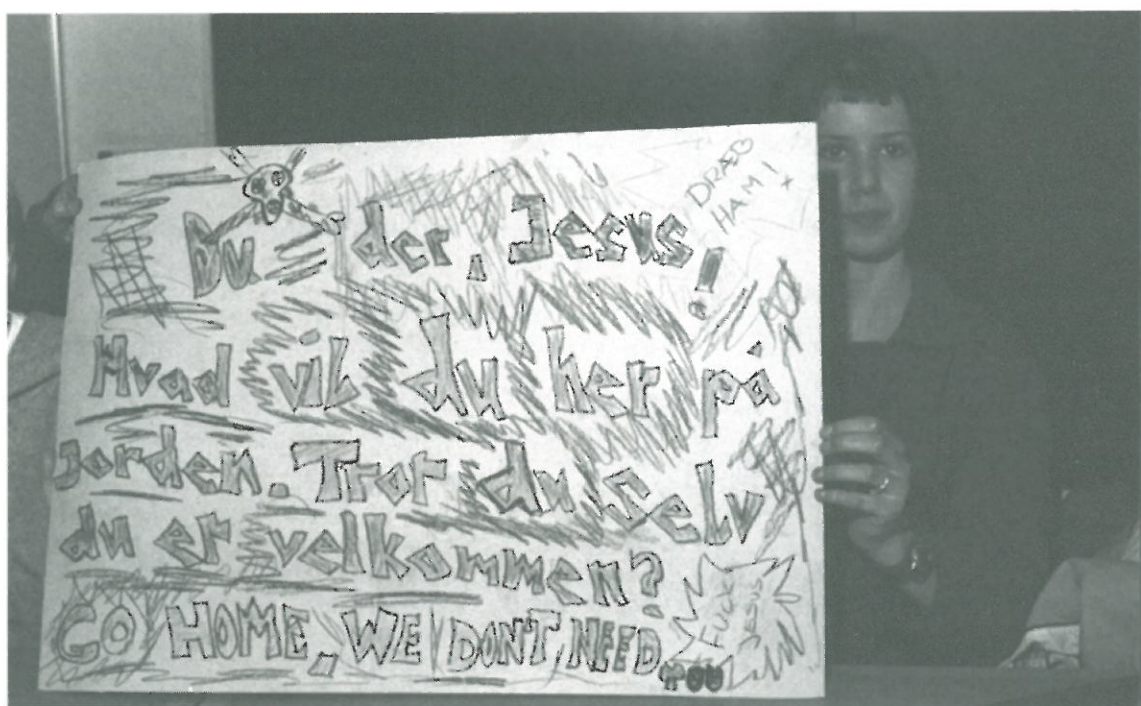
nævnes og underviseren klapper igen som tegn til at man kan gå rundt i den nye figur. Der dannes grupper på 3-4, efter konfirmandernes eget valg. 1. opgave er at lave en statue som viser „sejr“. Alle i gruppen skal være som én stor klump ler, der samlet danner en statue. Når statuerne vises, gætter de andre på holdet, hvilken slags sejr, der er vist.

I den anden opgave i grupperne bruges overskrifterne til 2. del af syndefaldsfortællingen.

Hver gruppe skal nu vælge en af de overskrifter, som gruppens medlemmer har foreslået, og de skal sammen udarbejde en statue, som viser denne overskrift. Grupperne må ikke fortælle andre, hvad de vil vise.

Vis statuerne for de andre på holdet. Stå helt stille og sig ikke noget imens. De andre må gå rundt om statuen og gætte hvilket ord, der vises. Alle foreslåede ord skrives op på tavlen.

Når alle grupper har vist deres statuer, står der mange ord på tavlen, som alle udtrykker sider af syndefaldsfortællingens 2. del. (afsløring, skyld, angst, bange, anklage, ansvarsforflygtigelse..)

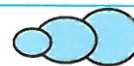

Tal med konfirmanderne, om de kender nogle af de begreber, som er nævnt på tavlen. Lad dem fortælle, hvad de selv har erfaret.

3.
Genopfrisk syndefaldsfortællingen ved genfortælling eller Jørgen Michaelsens vise.
Fortæl nu også om følgerne: slangens forbandelse, Evas og Adams uddrivelse til slid og smerte på jorden.
Denne gang foregår undervisningen omkring „den varme stol“.
Lad konfirmanderne se igen på de udleverede kopiark med teksterne på.

To og to skriver konfirmanderne spørgsmål til Eva, Adam, slangen og Gud. Der kan spørges om alt muligt, som har relevans i forhold til fortællingen. F.eks. til Eva: Hvad tænkte du, da slangen fristede? Til Adam: Hvordan var der i Paradis? Til slangen: Hvordan er dit forhold til Gud? Til Gud: Hvorfor har du også skabt en slange?..... Hjælp ikke konfirmanderne mere end en lille smule. De kan sagtens finde på spørgsmål.

Sæt en stol frem. Lad en konfirmand, der selv har lyst, sidde i stolen og være Eva. De andre stiller deres spørgsmål, og hun svarer, som hun

tror, Eva ville svare. Efter 5-10 spørgsmål, får en anden konfirmand lov til at være Eva, og der stilles flere spørgsmål - evt. de samme igen, da den nye Eva måske svarer anderledes end den første. På samme måde arbejdes alle spørgsmålene til de fire aktører igennem.

Det kan være svært at holde sin mund, fordi spørgsmålene rammer centrale teologiske emner, som man selv synes, man ved meget om. Opgaven for underviseren er først og fremmest at fastholde konfirmandernes koncentration omkring de spørgsmål, der har med fortællingen at gøre, og det gøres bedst ved selv at gå ind i legen med spørgsmål, der kan inspirere til at se på personer og konflikt ud fra en ny synsvinkel. På den måde hjælpes konfirmanderne til selv at stille de spørgsmål, som resten af undervisningsforløbet frem til konfirmationen kan arbejde videre med.

4.

Efter forløbet om syndefaldet kan der arbejdes med alle slags emner - det vil altid være muligt at sætte emnet i relation til syndefaldet. Særligt frugtbart har jeg oplevet, at det er at arbejde med Fadervor lige efter syndefaldet. Prøv at forestille dig, at du er Adam eller Eva lige efter uddrivelsen fra Paradis - og bed så Fadervor! Da giver hver eneste bøn umiddelbar mening.

Det er også oplagt at tale om det onde og om forsagelsen i trosbekendelsen.

Eller hvad med et forløb om at blive

voksen? Måske har konfirmanderne set syndefaldet som en fortælling om udviklingen fra barn til voksen. Det giver også god mening at tale om De ti bud. Nu er man jo i gang med at tale om grænser. Eller at tale om Guds søn, der sendes ud i verden, for at Gud og mennesker nu kan være sammen igen efter uddrivelsen på et nyt grundlag.

Sognepræst Dorte R. Sørensen
Mågevej 15
8660 Skanderborg
Tlf. 86 52 30 14

"Prøv at forestille dig, at du er Adam eller Eva lige efter uddrivelsen fra Paradis - og bed så Fadervor! "

Michael Jackson

Af Kristian Brogaard

DEN AMERIKANSKE DRØM, IDOL ELLER GUD ?

Michael Jackson hævdes at være den mest kendte person i verden overhovedet, kendt af 98% af jordens befolkning og indbegrebet af amerikansk musikkulturs udbredelse i resten af verden.

Han personificerer den amerikanske drøm. Allerede som 5 årig blev han et idol, og dyrket som vidunderbarn, tilbedt og jaget som idol med nærmest guddommelig succes. På trods af at han er sort og længe blev boycottet af MTV, der ikke ville vise sorte kunstnere i en årrække, brød han igennem racismen på MTV og hele verden. Som et udtryk herfor har pladen „Thriller“ verdensrekord af solgte enheder (40 millioner). Succesen skyldes bl.a. hans musikvideoer, der er af meget høj kvalitet, banebrydende og meget dyre. Der gøres brug af de seneste teknik indenfor computer og TV og der spares ingen steder, bl.a. har Martin Scorsese været instruktør.

Earth Song, sangen om jorden

Musikvideoen til Earth song er enkel men også meget tankevækkende. Vi starter nærmest paradisisk i en regnskov, men paradiset ødelægges af en buldozer. Vi ser ødelæggelse af jorden. Vi ser menneskets

grådighed, når det begår drab blot for at få fat i elefanternes stødtænder og babysælernes pels, og når det ubetænksomt ødelægger skove. Jorden forurenes og krige skaber ødelæggelser og død. Midt i filmen ses repræsentanter fra de forskellige folkeslag, der er ramt af ødelæggelserne, samt Michael Jackson selv falde på knæ og grave i jordens støv i desperation og smerte. Det er nærliggende at tolke dette kropssprog som en syndserkendelse og et råb om hjælp. Miraklet sker, de bliver bønhørt. En vind blæser op, vokser i intensitet med lyn og storm og vi ser at den omslutter hele jordkloden. Alle rejser sig op fra jorden og står i stormen. Michael og flere andre står med armene udbredt i en slags korsfæstelses stilling og betragter en ny- eller genskabelse af livet på jorden. Træerne rejser sig igen, røgen vender tilbage til skorstenene, stødtænderne vokser ud på elefanten, som bliver levende igen. Tanks og soldater blæses ud af byen, en mand bliver vakt til live.

Videoen slutter med at vise en regnskov i harmoni.

Idol eller Gud ?

Michael Jackson er bevidst om sin betydning for mange unge. Flere af hans musikvideoer er blevet ændret eller tilsat en senere påskrift, efter at have været udsat for kritik om dyrkelse af vold og det okkulte.

Michael Jackson er tidligere Jehovas Vidne og er, som „alle amerikanere“ i Guds eget land, kristen. Han er meget optaget af det religiøse og det sociale ansvar i flere af sine sange og musikvideoer. Billederne til Earth Song spiller klart på skabelsesberetningen, jvfr. 1 Mos. 1,2 „og Guds ånd svævede over vandene“. En anden mulig oversættelse er: „og Guds storm jog hen over vandene.“ Derved er det Gud som skaber, der fornyr jorden og „puster“ sin livgivende ånd i vores fortabthed.

Men Michael Jackson kan også gå forvidt. I 1996 fik han en speciel pris ved British award i England: „Best artist of a Generation“. Michael Jackson kviterede ved at flyve til London og modtage prisen foran hele Englands musikudøvere og sang „the Earth Song“ i en TV transmission, som også blev vist på dansk TV. På scenen foran Michael, der var klædt helt i sort, sad forhutlede børn og ældre. På et tidspunkt blev det

sorte tøj revet af, og Michael stod klædt i hvidt. En projektør lyste derefter skrap bagfra, så Michael, der bredte armene ud, blev en lysende skikkelse. Derefter gik de „fortabte“ frem, rørte ved ham, smilede, og gik nærmest forløste ind i lyshavet bag ham. Sangen endte med, at Michael selv gik ind i lyset.

Salen med de tusinder af prominente tilskuer sad nærmest i chock efter forestillingen. Pånær Jarmis Cocker fra Pulp, der gik på scenen under Michaels sang og prøvede som han senere udtalte, „at protestere mod måden hvorpå Michael så sig selv som en Kristus-figur med helbredende kræfter“. Han blev arresteret og fængslet.

Der er en skarp skillelinje mellem det at være et idol og være guddommelig. „Den amerikanske drøm“ har en grænse, som det er nødvendigt at være bevidst om, selv for Michael Jackson, som er en gudbenådet musiker og nyskaber i sin genre.

For yderligere oplysninger om brug af musik-videoer i undervisning kan der henvises til „Musikvideo - nutidens lignelser“ af Kristian Brogaard, UNITAS.

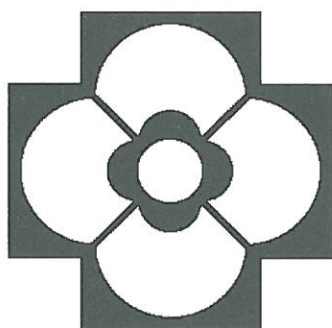
Rettelse

I Kirkens Undervisning 4-99 har der desværre indsneget sig nogle alvorlige og meningsforstyrrende fejl i artiklen om Hans Egede.

Vi kom til at udnævne artiklens forfatter Henrik Wilhjelm til at være biskop. Det er han ikke, Henrik Wilhjelm er tidligere seminarirektor.

Desuden er der under formatkonverteringen sket en alvorlig meningsforstyrrende fejl i ombrydningen af artiklen. Artiklen er derfor blevet lagt ind på Kirken Undervisers hjemmeside, hvor den kan læses og hentes ned, hvis man er interesseret. Adressen er: www.kirken-underviser.dk.

Vi beklager fejlen.

FOLKEKIRKENS PÆDAGOGISKE INSTITUT
Kirkeallé 2, DK-6240 Løgumkloster
Telefon 74 74 32 13, Telefax 74 74 50 13

E-mail: fpi@km.dk

Indledende konfirmationsforberedelse, begynderkursus

ved lektor Finn Rosenberg

4.- 8.september 2000

For præster, lærere og kirkelige medarbejdere

Ansøgningsfrist: 26.juni 2000

Bibliodrama I og IA , lederuddannelse, 1. modul af 4:

ved pastor Karin Kofod

11.-15.september 2000 og 16.-17.november 2000

For præster, sognemedhjælpere og andre interesserede

Ansøgningsfrist: 1.juli 2000

Indledende konfirmationsforberedelse, fortsætterkursus

ved lektor Finn Rosenberg

26.-30.september 2000

For præster, lærere og kirkelige medarbejdere

Ansøgningsfrist: 25.juli 2000

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for under-visning.
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde.
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne.
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information.
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans til det pædagogiske arbejde i kirke og menighed.

Udgivet af EPS

Evangelisk Pædagogisk Samvirke er en sammenslutning af en række folkekirkelige organisationer, der er involveret i kirkens forkyndelse og undervisning. Formand: Mariane Sloth.

Medlemmer af EPS

Dansk Bibelskole. Dansk Missionsråd. De samvirkende Menighedsplejer. Det danske Bibelselskab. Diakonhøjskolen. Diakonissehuset Sankt Lukas Stiftelsen. Diakonissestiftelsen. FDF. KFUK-spejderne i Danmark/De grønne pigespejdere. KFUM og KFUK i Danmark. KFUM-Spejderne i Danmark. KFUMs Idrætsforbund i Danmark. Kirkefondet. Kirketjenesten i Danmark. Menighedernes Daginstitutioner. Sammenslutningen af IM og KFUM/K skoler. Unge Hjem Bevægelsen i Danmark.

Redaktion

Marianne Sloth og Lars Højland (ansv.). Anna Johnsen, Kristian Brogård, Ruth Bjerrum, Christina Smith, Inger Hørup, Jens Maibom, Arne Kristoffersen.

Redaktionssekretær Grethe Jørgensen.
Smouenvej 7B, 8410 Rønde. tel. 86372409.

Sats og layout: Poul Abildgaard.
Tryk: Specialtrykkeriet Viborg

Abonnement

Årsabonnement (4 numre)
kr. 125,-. Løssalg kr. 35,-
Giro 8 05 53 51.
Henvendelse: Jette Christensen, RPC.
e-mail: jc@rpc.dk

Religionspædagogisk Center
Frederiksberg Allé 10 A
1820 Frederiksberg C
Tlf.: 33 24 92 50 (kl. 10-16)
Homepage: www.rpc.dk

Religionspædagogisk Centers formål er at være til rådighed for såvel hjem, kirke og skole, hvad angår dåbsoplæring og kristendomsundervisning.

- Udstillinger, kataloger og pædagogisk vejledning.
- Udlejning af film og bogkufferter.
- Salg af bøger og AV-materialer.

SKOLEBIBELEN

Ny bibel
til undervisningsbrug
med en udfordrende
billedside

»Skolebibelen« henvender sig til børn i alderen 9-15 år. Med sit letforståelige sprog og sin udfordrende billedside vil »Skolebibelen« være en spændende fornyelse i kirkens undervisning af børn og unge.

»Skolebibelen« er skrevet af **Bodil Busk Sørensen**, illustreret af **Peter Madsen** og indeholder kunstværker udvalgt af **Lisbeth Smedegaard Andersen**.

»Med Skolebibelen er der tale om en indholdsmæssigt gedigen, æstetisk særdeles tiltalende og i høj grad anbefalelsesværdig udgivelse ... bogen vil bestemt kunne bruges i konfirmandforberedelsen. God læsning!«

Hanne Toftager, religionspædagogisk konsulent
i Roskilde Stift

**Skolebibelen: 240 sider,
farveillustreret, indb. – kr. 258,-
inkl. moms. Pris v/ 30 stk.:
kr. 5.940,- (pr. stk. kr. 198,-)**

Yderligere oplysninger og evt. bestilling
på www.rpc.dk/skolebibel.html – Bestil
folder på telefon 33 24 92 50

**Religionspædagogisk
Forlag**

Frederiksberg Allé 10 A, 1820 Frederiksberg C, Tlf. 33 24 92 50